

JOSEP
MALLART

L'EDUCACIÓ
ACTIVA

Eumo Editorial

Josep MALLART.
L'educació activa.
Eumo Editorial,
Col·lecció «Textos Pedagògics»,
núm. 38. Vic, 1998, 176 pàg.

El millor banc escolar

ARA FA QUINZE ANYS l'Editorial vigatana Eumo, en col·laboració amb la Diputació de Barcelona, va inaugurar una col·lecció, titulada «Textos Pedagògics», amb la intenció d'anar publicant en català els textos més emblemàtics de la pedagogia. Després d'un petit parèntesi i de quatre anys –la Diputació de Barcelona va deixar de ser entitat coeditora–, la col·lecció va continuar amb el suport del Departament d'Ensenyament. Ara n'ha sortit el volum número 38 (sisè d'aquesta nova etapa), titulat *L'educació activa*, obra de Josep Mallart (Espolla 1897–Madrid 1989).

Mallart, durant els anys que va anar a l'escola d'Espolla, va ser alumne de dos mestres de gran vàlua: Antoni Balmanya i Àngel Costal (germà de Cassià Costal,

de qui també va ser alumne més tard, a Girona). Tot i que és difícil de provar, les experiències d'escola activa que van dur a terme Balmanya i Costal en aquest poble de l'Alt Empordà (entre tots dos, per espai de setanta anys seguits), degueren exercir una influència positiva en Josep Mallart.

El llibre de Mallart, publicat per primera vegada en castellà l'any 1925, és encara –hauríem de dir malauradament?– ben actual. És desgraciadament modern perquè ens fa veure com n'està, de lluny, l'escola d'ara, dels plantejaments de l'ensenyament actiu: vull dir de la veritable educació activa –la que tan bé defineix Mallart–, i no pas de l'activisme gratuït i enlluernador. Són unes pàgines que haurien de llegir obli-

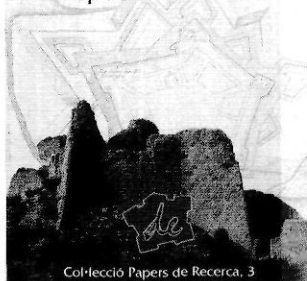
gatoriament tots els ensenyants en exercici.

L'educació activa ens parla, entre molts altres aspectes, d'introduir a l'escola molta més vida de la que hi ha –vida del món exterior i vida interna dels infants–, de fer que les pràctiques escolars responguin a les veritables necessitats dels alumnes, de no torturar amb exàmens, de motivar i no castigar, d'organitzar la llibertat d'acció dels nois i noies –en comptes de manar tant–, de romandre tancats entre parets com menys millor, de trencar la rigidesa de les assignatures potenciant els centres d'interès, etcètera. En definitiva, el llibre ens recorda que el millor banc escolar és aquell on els infants s'asseuen menys.

David Pujol i Fabrelles

PABLO DE LA FUENTE

Les fortificacions reials
del golf de Roses en
l'època moderna

Col·lecció Papers de Recerca, 3

Les fortificacions de Roses

DES DE FA TRES ANYS la col·lecció «Papers de Recerca» és el canal que permet divulgar les recerques científiques que tenen per objecte d'estudi la ciutat de Roses. L'objectiu és, d'una banda, potenciar la reflexió i la recerca i, de l'altra, oferir una via de difusió a les nombroses investigacions existents. Els resultats de la iniciativa són excel·lents i amb la publicació de la tesi doctoral de Pablo de la Fuente es clou la fase d'arrencada i s'inicia la consolidació del projecte.

Les fortificacions reials... analitza el complicat procés d'implantació d'un sistema defensiu en l'extrem nord-oriental peninsular, l'objectiu del qual era comunicar els territoris catalans amb el camí espanyol de Milà–Brussel·les, posat en evidència per Geoffrey Parker el 1976 a

El camino español y el ejército de Flandes. Roses n'era el port principal de contacte gràcies a la construcció de la plaça forta de la Ciutadella i del castell de la Trinitat, element que completava la defensa de la badia. Roses fou la primera localitat on s'assajà aquesta teoria de fortificacions basada en els focs creuats per a defensar un port, estructura que s'exportà posteriorment a l'Amèrica Llatina en places com Veracruz, Portobelo o l'Havana. L'anàlisi d'aquest context geopolític i de les múltiples derivacions jurisdiccionals ocupa la primera part del llibre.

Seguidament, Pablo de la Fuente ressenya l'evolució de la construcció de la Ciutadella de Roses i del castell de la Trinitat. Multiplicitat de projectes superposats, problemes financers i bèl·lics,

teories sobre la guerra i pràctiques reials de defensa es relliguen per a formar un panorama de la intervenció reial en un territori que es veu profundament transformat. S'hi fa esment especial a les aportacions del cas de Roses a l'arquitectura militar de l'època moderna i a la intervenció dels enginyers en aquest procés, que esdevenen un altre objecte d'atenció. De la Fuente en ressegueix les seves aportacions individuals i ens descobreix el naixement de la professió i la seva evolució al llarg dels segles XVI–XVIII. En definitiva, es planteja una investigació històrica que depassa l'àmbit estrictament local per tal de connectar-la als grans corrents polítics europeus.

Josep M. Barris i Ruset